

INCOME

Skrb za vodo

Učinkovito upravljanje onesnaženih vodonosnikov - povezava postopkov za odkrivanje in nadzor virov onesnaženja ter ukrepov za izboljšanje stanja

Zabeležka 6. delavnice projekta INCOME z naslovom »INCOME, učinkovita podpora upravljanju vodnih virov«

Ljubljana, 7.2.2012

Zabeležka 6. delavnice projekta INCOME z naslovom »INCOME, učinkovita podpora upravljanju vodnih virov«

V četrtek, 26.1.2012, je v prostorih JP VODOVOD-KANALIZACIJA d. o. o. potekala še zadnja v nizu, šesta INCOME delavnica z naslovom »INCOME, učinkovita podpora upravljanju vodnih virov«. Namen tokratnega srečanja je bila predstavitev spletnega pregledovalnika okoljskih podatkov, ki je namenjen tako strokovni kot širši javnosti. Poleg tega so se udeleženci seznanili z modelom obremenitev in vplivov na podzemne vode ter s predlogi za izboljšanje stanja pri upravljanju vodnih virov. Delavnica je soočila mnenja predstavnikov stroke, upravljavcev vodovodov, lokalnih skupnosti in državnih institucij, ki so se ukvarjali s problematiko skozi celoten niz šestih delavnic. Delavnica je potekala od 9.-13. ure, udeležilo pa se jo je 34 udeležencev.

V uvodu v delavnico so svoje izkušnje predstavili trije predavatelji in vzpostavili izhodišča za nadaljnjo diskusijo:

dr. Mitja Janža, INCOME spletni pregledovalnik okoljskih podatkov,

mag. Joerg Prestor, Model obremenitev in vplivov na podzemno vodo na območju projekta INCOME,

dr. Brigita Jamnik, Predlogi za izboljšanje stanja pri upravljanju vodnih virov.

Spletni pregledovalnik okoljskih podatkov je več nivojska aplikacija, ki na enem mestu združuje podatke, pomembne za upravljanje vodnih virov in je prenosljiva na območja drugih lokalnih skupnosti in na državni nivo. Pregledovalnik je dostopen na spletnem mestu: <http://akvamarin.geo-zs.si/incomepregledovalnik>. Udeleženci delavnice so med prednostmi pregledovalnika poudarili dostopnost in preglednost velikega števila uporabnih podatkov na enem mestu in možnost spremljanja dolgoletnih trendov. Med prednostmi pregledovalnika so udeleženci omenili tudi možnost izvoza podatkov, kar omogoča uporabo podatkov za različne namene različnih deležnikov (strokovna in splošna javnost). Udeleženci so zaključili, da je baza podatkov smiselno dopolniti s podatki o površinskih in odpadnih vodah, s poplavnimi območji, z monitoringom pitne vode črpališč ter z več podatki o geološki sestavi, ter med podlage vključiti tudi kataster s parcelnimi številkami. Smiselno bi bilo narediti korelacijo med parametri in nivojem podzemne vode, nivojem oz. pretokom reke Save in količino padavin. Določiti bo potrebno tudi skrbnika aplikacije, smiselno dinamiko ažuriranja baz ter odgovornost za verodostojnost podatkov.

Izdelovalci pregledovalnika lahko poskrbijo za večjo prepoznavnost z vključitvijo v Geopedijo, interaktivni spletni atlas in zemljevid Slovenije ali npr. PISO (prostorski informacijski sistem občin).

Udeleženci so izrazili pomislek, ali obstajajo zakonske podlage za dostopnost vseh tovrstnih podatkov, kar bi lahko predstavljalo konflikt s področjem, ki ga pokriva informacijski pooblaščenec. Udeleženci so mnenja, da je v primeru konflikta potrebno upoštevati tudi pravico javnosti do obveščenosti.

V primeru vzpostavitve okoljskega pregledovalnika na območje celotne Slovenije je njegova uporabnost lahko široka: za spremljanje virov in trendov onesnaževanj v prostoru, pripravo presoj vplivov na okolje in analizo tveganja, za namene priprave strokovnih podlag za strateške in izvedbene občinske prostorske načrte, za pripravo varnostnih načrtov oz. načrtov ukrepov v izrednih razmerah, itd.

Model obremenitev in vplivov pa udeleženci delavnice vidijo kot koristno orodje pri načrtovanju kmetijske rabe tal, za načrtovanje preventivnih ukrepov v sklopu prostorskega načrtovanja in za pripravo načrtov in izvedbe ukrepov za zmanjšanje obremenitev v prostoru na sprejemljiv nivo. Udeleženci menijo, da je model obremenitev in vplivov učinkovito orodje za utemeljitev strokovnih odločitev pri odločitvah o rabi prostora na daljši rok. Model obremenitev in vplivov pa ne ponuja rešitev za določitev kriterijev za največjo dopustno obremenitev prostora, ker to ni bil njegov prvotni namen.

Med predloge ukrepov za izboljšanje upravljanja vodnih virov, ki jih je v prihodnosti potrebno podrobneje obravnavati, udeleženci uvrščajo:

- pomanjkljivo sodelovanje med ministrskimi resorji na odločitvenem nivoju, prav tako med državnimi in lokalnimi institucijami, saj je stroka premalo upoštevana;
- zakonodaja je preobsežna, novi zakonski predpisi niso usklajeni s starimi;
- neučinkovitost inšpekcijskih služb, ki se odraža v slabem nadzoru in nekaznovanju, deloma je potrebno naloge inšpekcijskih služb prenesti z državnega na lokalni ali regijski nivo;
- subvencije v kmetijstvu je potrebno novelirati na način, da bodo višje za ukrepe, ki so manj obremenjujoči za okolje;
- predloge rešitev je treba vključiti v zakonodajo, kjer je to mogoče; zagotoviti pokritje stroškov in pooprtili nadzor;
- za male ČN (<50 PE) je treba definirati obveznost monitoringa, saj izdelava ocene obratovanja brez laboratorijskih preizkusov ne zadošča;
- lokalne skupnosti se ne zavedajo dovolj svoje vloge pri javni oskrbi, odvajanju in čiščenju odpadne vode, zato je potrebno obveznosti upravljavcev teh sistemov prenesti na lastnika (občine) in ob neizvedbi ukrepov sankcionirati njega. Upravljavec ni lastnik infrastrukture, interesi in prioritete v primerjavi z občinskimi niso identični, zato so vlaganja v obnovo in razvoj prenizka za doseganje sodobnih standardov komunalne infrastrukture;
- saniranje divjih odlagališč preko koncesionarja (globa kot plačilo koncesionarju, namenska poraba sredstev iz kazni);

- sanacijo starih, že evidentiranih bremen in evidentiranje novih;
- namenska raba sredstev iz vodnega povračila koncesionarjev, ki zahteva zakonske dopolnitve;
- obveznost preverbe kanalizacijskih priključkov je treba prenesti med naloge javne službe;
- večjo pristojnost redarskih služb;
- vključevanje okoljskih tem v izobraževalne programe, predvsem srednjih in poklicnih šol.

Udeleženci delavnice so zagotovili, da bodo dodatne predloge z obrazložitvijo posredovali preko obrazca z naslovom »Potrebujemo vaše mnenje!« na spletnem mestu www.life-income.si.

Kot nosilne inštitucije pri prenosu predlogov rešitev v prakso udeleženci poleg ministrstva, pristojnega za okolje in lokalnih skupnosti prepoznajo Kmetijsko gozdarsko zbornico in njene zavode s svetovalnimi službami, inženirsko in arhitekturno zbornico, inšpekcijske službe, Inštitut za varovanje zdravja RS in območne Zavode za zdravstveno varstvo. Ključni javni mediji bi morali več pozornosti posvetiti okoljskim temam. Udeleženci so pozdravili delovanje interdisciplinarne skupine za pitno vodo pri Mestni občini Maribor, ki se ukvarja s temami, povezanimi z vodnimi viri in oskrbo s pitno vodo na splošno. Udeleženci pričakujejo, da bi bile spremembe možne tudi, če bi civilna družba več pozornosti posvetila problematiki vodnih virov in oskrbe s pitno vodo.

Udeleženci delavnice so se strinjali, da je INCOME projekt, vključno s predstavljenimi predlogi ukrepov za izboljšanje stanja, primer dobre prakse, ki ga je potrebno predstaviti tudi odgovornim osebam, v tem primeru županom in predstavnikom državnih institucij z možnostjo odločanja.

